



# KMETSKI LIST

Številka 25

Ljubljana dne 21. junija 1939

Leto XXI

## Kdo – kam – kako?

Vsa znamenja kažejo, da se nam bliža nov val gospodarske krize, preden smo premagali starega. Cejo za močne in gospodarsko čvrsto organizirane narode je to vprašanje važno in življenjsko pomembno. Toliko bolj pa za nas, ki smo se komaj dobro začeli pripravljati, da breme krize premagamo in odstranimo.

### Jedro gorja

v vsaki gospodarski krizi je kmetstvo vprašanje in njegova gospodarska struktura.

Kmetstvo gospodarstvo je odvisno od nebroj činiteljev, ki stoje popolnoma zunaj območja človekove volje. Ze sama doba razvoja od setve do žetve je urejena strogo po naravnih zakonih, na katere človek ne more čisto nič vplivati. Poleg tega igrajo tu veliko vlogo vremenske prilike in neprilike ter je dejansko kmet še danes izročen naravnim silam kakor nekdanj tlačan grajskemu valptu.

### Pomanjkanje organizacije

to gorje še povečuje. Medtem ko je industrijska proizvodnja po veliki večini še vedno plod mednarodno organiziranega kapitala, je kmet s svojim delom in pridelki otrok narave z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi tega vzdevka.

Tam je mogoča veliko gibčnost, skrajno izkoriščanje delovnih sil in konjunktura, vskladiščenje produktov za dolgo dobo, ne da bi na vrednosti kaj utrpeli, in podobno.

Kmet nima nobene teh prednosti. V svojem delu je nujno individualist, to se pravi — človek, ki mora delati po svojem osebnem preudarku, z ozirom na krajevne razmere, na podnebje, lego in kakovost zemlje itd.

Prav zato je kmet nekreten in za navsote in pobude nezanesljiv. Marsikdaj in marsikje ima slabe skušnje z brezvestnimi ljudmi, pogosto pa tudi najboljše mišljeni nasveti in predlogi v praksi niso pokazali nobene prave vrednosti.

Spričo tega je kmet vedno bolj ali manj igrača v rokah drugih sil. Temu zlu bi bilo mogoče odpomoči samo z dobro in čvrsto organizacijo.

### Kam, kako in kdo?

Tega dejstva so se zavedali že naši dedje. Zato so bistrovitni ljudje sredi prejšnjega stoletja, v dobi prebujenja narodne zavesti skušali narod hkratu tudi gospodarsko organizirati. Naglasiti je namreč treba, da ni niti narodne niti politične samostojnosti brez gospodarske neodvisnosti. Za kmeta jo je mogoče ustvariti samo s pomočjo združništva. Saj on ne prenese visokih obresti za izposojanje obratne glavnice. — Hkratu niti ne more dati jamstva za nje pravočasno plačilo — razen z zemljo. Obremenitev zemlje pa pomeni za kmeta gospodarsko smrt.

To vse so znana in že zdavnaj priznana dejstva. Kljub temu jih še danes ne upoštevamo v zadostni meri in jih zlasti ne upoštevajo odločujoči činitelji.

Tako vidimo, da je bilo naše združništvo, kmetova najmočnejša gospodarska opora, razcepljeno. S tem mu je bil zadan

močan udarec, s tem se je oddaljilo od cilja, ki bi mu moralo brezpogojno služiti, in od namena, zaradi katerega je bilo poklicano v življenje.

Kdo naj reši ta vprašanja? Kako naj jih reši? Kam bodi usmerjena bodočnost?

To so klici, ki danes pretresajo našo vas.

## OBLETNICE

Skoraj vsak dan čitamo pa vseh mogočih časopisih o proslavah raznih obletnic, jubilejih itd. Z visokodonečimi besedami se proslavlja jubilej kakega bogataša samo zato, ker si je v petdesetih letih nakopičil lepo premoženje, proslavlja tridesetletnico zvestega službovanja, dvajset let vožnje na kolesu, petnajst let breanja žoge itd. itd. Človek se sprašuje, kaj še ni služilo za povod proslav in jubilejev.

Vsakemu privoščimo svoj način veselja, reklame, čaščenja in priznanja, najsi bo upravičenega ali ne. Toda, pri tem nas vedno bode v oči, da se nikdar ne sliši nobene besede o najvažnejši, največji in najbolj trdo zasluženih zaslugi kmetijskega človeka.

Kaj ni vreden jubileja, proslave in čaščenja tisti kmet, ki resnično gara od zore do mraka, ki trideset, petdeset in osemdeset let neumorno kot ura obdeluje zemljo, izpostavljen vsem nevarnostim za svoje življenje in za svoje delo. Ali ta skromni človek ne zasluži obletnice? Ali morda kmetijski človek ni enakovreden? Ali njegovo delo, čigar žuljevi in z znojem prepojeni

pridelki redijo in preživljajo vse človeštvo ne zasluži priznanja?

Kmetijskega človeka in njegovega dela ne more razumeti tisti, ki ni v življenju nikdar občutil trdote in truda svojega dela.

### Mi pa pravimo,

da večkrat vse tisto, kar se obeša na veliki zvon ni mnogo prida. Precej takšnih jubilejev odmeva po pisanem papirju.

Kmetijski trpin, ki skromno obrača svojo zemljo, seje in žanje za druge celo svoje življenje je dandanes deležen le posmeha in zaničevanja kakor v času suženjstva in tlake. Saj vidimo borbo zoper tekme koscev in žanjic, ki naj povzdignejo kmetijskega človeka in njegovo delo in mu dajo potrebno čast in priznanje.

Nov čas prihaja in ta čas bo prinesel s seboj tudi novo vrednotenje človeka in njegovo delo. Mi smo prepričani, da bo ta čas prinesel kmetijskemu človeku in njegovemu delu ono priznanje, ki mu pripada in za katerega se bori od početka do danes. In v tej borbi ne bo odnehal do svoje popolne zmage.

## Katastrofalne povodnji v Sloveniji

Poleg vseh drugih udarcev tepejo našega kmeta letos še hude vremenske katastrofe.

Ze v zgodnji pomladi je po več krajih uničevala drevje in posevke toča. Tudi strela je letos zažgala že prenekatero našo domačijo. Zdaj so se tem udarcem pridružili še dolgotrajni in za ta čas nenavadni nalivi, ki so povzročili hude povodnji.

### V Kostanjevici

je deževje letos povzročilo že tretjo povodenj. S hribov pod Gorjanci je pridrvela voda v Krko, ki je narasla nad normalo že tri in pol metra. Vrtovi so vsi pod vodo in so nove setve in sajenja po prejšnji poplavi spet uničena. Po drugi poplavi cenjena škoda znaša samo za mesto Kostanjevico nad 250.000 din. V vsej občini pa škoda še ni dognana. Znaša gotovo milijone.

Vas Koprivnik je tretjič vsa v vodi, da prebivalci ne morejo nikamor. Zadnjih 14 dni je stala živina v Koprivniku ves čas do trebuha v vodi in zdaj jo čaka enaka usoda. Ljudje beže v podstrešja, živina pa muka lačna v hlevih, ne da bi se mogla ponoči vleči in spat. Tudi ljudje bede cele noči.

Ko so cenilci hodili po vaseh, se je primerilo na več krajih, da so občinski odborniki, ki so cenili škodo, šli iz hiš, istočasno pa je vstopil v hiše davčni izterjevalec. Lahko si mislite, kako je ljudem pri sreči v takih okoliščinah. Davčna oblastva naj bi vendar vsaj v takih primerih opustila izterjevanje neposredno po nesreči.

Po vinogradih je vse opustošeno. Ponokod so šle trte z zemljo vred v dolino. Vihar je potrgal rafijo, s katero je bilo privezано mladje, da je vse po tleh na mokri zemlji, medtem ko je grozdje v cvetju. Kako bo odvetela trta, si lahko mislimo. Pojavlja se peronospora, vinogradniki pa ne morejo škropiti, saj jim škropivo vsakikrat opere dež.

Mlini v Kostanjevici in okolici ves mesec nič ne meljejo, ker je vdrla voda v mlinske naprave in naredila ogromno škodo. Po travnikih pokošeno, od prejšnjih poplav oblateno seno, ki bi bilo vsaj za steljo, odnaša zdaj tretja poplava naprej. Po njivah je voda zalila že druge sadike. Žito je poležano in najbrž ne bo dozorelo.

Ljudje so obupani, ko bo lakota neogibna. Kdo jim bo pomagal?

## Iz Stične in Žužemberka

prihajajo podobna poročila. Enako iz Smarjete na Dolenjskem, kjer se je ondan utrgal oblak in je potok Radula v nekaj minutah tako narasel, da je pod gradom Klevevzem, ki je last Antona Ulma ml., komaj bilo še čas ukreniti najpotrebnejše pri zatvornicah njegovega mlina. Ker je vso noč lilo kakor iz škafa, je potok Radula do zore drugega dne zrasel tako visoko, kakor tega najstarejši domačini ne pomnijo. Ravnine od Zbur do Smarjete in Škocjana so jezera. Žita, ki so tako lepo kazala, so polegla, trava je stlačena, nakošeno seno odplavljeno. Deroča voda trga in nosi plasti rodovitne zemlje s prideiki vred v dolino oziroma na banovinsko cesto Mokronog—Smarjeta. Pisec teh vrst je moral med 10. in 13. km dvakrat na tej cesti preko vode. Delno je grušč to cesto zasul na več centimetrov visoko.

## Tudi na Notranjskem

je vodovje povzročilo veliko škode, ki je trenutno sploh še ni mogoče oceniti. Tako imajo v Bevkah in Blatni Brezovici letos sedaj že tretjo poplavo.

Hudo je prizadeta Borovnica z okolico, kjer posebno divja potok Borovniščica, ki je med Borovnico in izlivom v Ljubljano dosegel do 4 m nad normalo in se razlil preko njiv in senožeti. Pogled na polja je žalosten. Žito, ki je obetalo obilno letino, je pod vodo, pomadrano in pokrito z blatom. Krompir, kar ga je ostalo od majskih povodnji, je segnil pod vodo. Oni, katerim je voda uničila krompir maja meseca, so ga še enkrat sadili, toda sedaj jim je voda uničila še tega. Kmetje so si hoteli pomagati z ajdo, ki so jo mnogo posejali, sedaj pa jo je voda uničila. Edino, a zelo majhno upanje je s koruzo, ki ji voda mnogo ne škodi, a voda se počasi odteka in nevarnost je, da tudi to, poslednje kmetovo upanje, segnijo v vodi.

Iz ostalih krajev Slovenije prihajajo podobna obupna poročila. Ig, Tomišelj, Struge, St. Jernej, Dolenja vas, Mokronog — da omenjamo le nekatere izmed mnogih, so tako rekoč opustošeni.

Prebivalstvo vseh prizadetih krajev in okolišev je nujno potrebno pomoči. O tem danes menda nihče ne dvomi. Naša dolžnost pa je, da opozorimo, naj bo pomoč prizadetim kolikor mogoče nagla in kar najbolj nepristranska.

Nepriustranost v takih primerih ni le socialno absolutno utemeljena, ampak je brezpogojno potrebna tudi z vidika državnih interesov. Narod naj v dejanjih spozna, da je Jugoslavija v vsakem oziru vsem enak in skupen dom, vsem enaka mati!

## Škocijan tretjič v vodi.

V sredo ponoči od 15. na 16. t. m. je potok Radulja spet močno narasel, da je skoraj dosegel višino, kakršno je bil zavzel v času velike povodnji leta 1933.

Včasih so vaški fantje peli »Plavaj, plavaj barčica«, to noč so se pa čuli obupni glasovi: »Na pomoč! Drži! Vleci!« itd. Fantje, možje in dekleta so bili do pasu v vodi in s težavo reševali govedo, konje in prašiče, kajti voda je tako hitro naraščala kot še nikoli. Udrila je v hiše, trgovine in vsa gospodarska poslopja skoraj do 1 m višine. Voda je odnesla kmetom in trgovcem mnogo lesa in drugih predmetov. Razruvala je cesto in vsa dvorišča. Velikansko škodo je napravila voda po vasi, še večjo pa na travnikih, poljih in vrtovih. Že prva poplava pred tremi tedni je uničila ves pridelek. Sedaj pa, kar se je ponovno zasejalo, je uničila še zadnja povodenj. Nujno je potrebno s takojšnjim delom regulacije Radulje, kajti struga tega potoka je vsekakor premajhna, ker je ponekod široka komaj po 3 m. Potrebno je posekati ovirajoče drevje in grmovje ter razširiti strugo.

## Aleksander Stambolijski

(Ob 16. obletnici njegove smrti.)

Pretekli teden, dne 14. t. m. je minilo 16 let izza mučeniške smrti velikega bolgarskega kmetskega borca, ideologa in voditelja Aleksandra Stambolijskega.

Spominjamo se njegovega dela, žrtev in njegove smrti s pieteto, ker je bil prvi med bolgarskimi politiki in državniki, ki je po tragičnih dogodkih leta 1913. in 1915., o katerih se je zdelo, da so za večne čase izkopal nepremostljiv prepad med Bolgarijo in njeno zapadno slovansko sosedo, krenil na pot iskrenega bratskega zblizanja med Bolgari in Jugoslaveni. Stambolijski je bil prepričan, da je srečnejša bodočnost Slovanom na Balkanu zagotovljena le v bratski slogi in najtesnejšem sodelovanju obeh držav — Bolgarije in Jugoslavije, takrat še kraljevine SHS. Služeč temu idealnemu cilju, je takoj, ko je prevzel v Bolgariji vladno krmilo v svoje roke, zastavil vse svoje sile v to, da najprvo vzpostavi prijateljske odnose med obema državama, nato pa pripravi vse, da pride med njima do državnopravnega uedinjenja. V svojih načrtih je našel mnogo razumevanja pri takratnem ministrskem predsedniku Nikoli Pašiću. Pogajanja med njim in Pašićem v tem pogledu so že bila toliko dozorela, da je bil l. 1921. že določen sestanek na Bledu, kjer bi se imela oba državnika dokončno dogovoriti glede nove ureditve državnopravnih odnosov med obema državama. Stambolijski se je pred tem sestankom mudil v Parizu. Od tam se je vračal — bilo je to nesrečno naključje — preko Italije, s katero je bila takrat naša država v skrajno napetih odnosih. Stambolijskega pot preko Italije je zbudila v Pašiću sum, da nima Stambolijski iskrenih namenov in je morda samo orodje v italijanskih rokah. Zato je odpovedal že dogovorjeni prihod na Bled, kjer ga je že čakal Stambolijski. Ker tudi kasneje ni prišlo do sestanka med obema državnikoma, je žal propadel tik pred uresničenjem ta velikopotezni načrt Aleksandra Stambolijskega! Toda ideja jugoslovansko-bolgarskega zblizanja z njegovo smrtjo ni bila pokopana, živela je krepko naprej, dokler se ni mogoče uveljavila v paktu večnega prijateljstva med Jugoslavijo in Bolgarijo. A tudi sedaj je ta ideja životvorna in prav nič ne dvomimo, da se ji bo končno posrečilo izvojevati ono, o čemer je sanjal in delal velikopotezne načrte pred osemnajstimi leti Aleksander Stambolijski!

Prepričani smo, da delo, ki ga je pionirsko opravljal ta nesmrtni bolgarski kmetski mučenik, ne more ostati brez sadu. Slovanska zarja, ki bo z Balkana zasijala vsemu slovanskemu svetu, bo nekoč njegov zmagovalni venec.

## † Pravoslav Rebek

V Ljubljani je umrl v nedeljo 18. t. m. na svojem domu višji veterinarski svetnik g. Pravoslav Rebek. Rojen je bil v Trstu 13. okt. 1869 in se posvetil po študijah veterinarski stroki. Služboval je kot živinozdravnik v Pazinu, Trebnjem in končno na Rakeku. Leta 1931. je šel v zaslužni pokoj in ga užival do svoje smrti v lepi Rožni dolini. Pokojnik je bil skromen, a drugače kakor mravlja priden človek, vzoren mož in nadvse dober oče svoji družini. Politično se je udeleževal v našem kmetskem pokretu in bil dolga leta dopisnik »Kmetkega lista«. Odličnega tovariša bomo ohranili v častnem spominu, njegovim užaloščenim naše iskreno sožalje.

## Nakupi v Nemčiji

Pred kratkim se je odpeljal v Nemčijo železniški minister dr. Spaho, da opravi nekatere nakupe za naše železnice. Gre za lokomotive, luksuzne, tovarne, motorne in osebne vozove. Za obnovo železniškega parka naših železnic rabimo najmanj 1800 milijonov dinarjev. Ker izkazujejo železnice od leta do leta večje prebitke, bo ta vsota kmalu zbrana. Nove nabave se bodo zaenkrat izvršile na račun blagovnega kredita, ki ga nudi Nemčija Jugoslaviji v višini 200 milijonov dinarjev. Kakšna bo cena dobavljenih vozov, se še ne ve.

## Izvoz našega vina

V prvih štirih mesecih letos je bilo izvoženega iz Slovenije v inozemstvo 401.310 l vina. Vse to vino je prevzela Nemčija. Maja je pa bilo izvoženega na češko 20.422 litrov vina, na Nizozemsko 891, v Nemčijo pa 526.585 litrov, predvsem iz mariborskega, pljuškega in ljutomerskega okrožja.

## Naši delavci v Francijo

V Osijek je prispel zastopnik francoskih veleposestnikov v spremstvu uradnika ministrstva socialne politike iz Beograda, da najame okrog 200 delavcev za poljska dela na francoskih veleposestvih v okilici Strasbourga. Delavce najema predvsem za obdelovanje sladkorne pese. Delavci bodo imeli brezplačno voznino od naše meje do službenega mesta v Franciji.

## Znamenito rusko jezero

Časopisje poroča, da je ruska vlada izdala nedavno stroge ukrepe, da ohrani nedotaknjeno čudovito jezero Turgojak v Čeljabinski oblasti. Omenjeno jezero ima to lastnost, da trikrat dnevno menja barvo vode. Zjutraj je temnomodro, proti poldnevu se spremeni v svetlozeleno, zvečer pa postane jezero višnjevordeče. V zvezi z jezerom in njegovim čudovitim spreminjanjem vode so že v davnih časih nastale med narodom najrazličnejše pravljice in bajke, ki so prešle tudi v rusko narodno pripovedko. Ljudstvo smatra, da je na dnu jezera zakopan neizmeren zaklad in da njegovo zlato povzroča čudovito spreminjanje barve. Pred leti so že nameravali jezero izsušiti in poiskati skrite zaklade. Turgojak smatra prebivalstvo za sveto jezero.

Znanstvena preiskava je ugotovila, da je dno jezera posejano z gruščem iz uralskega poldragega kamenja različnih barv. Dno jezera povzroča tudi spreminjanje barve vode. Vsled svoje lastnosti je postal Turgojak najpriljubljenejša izletna točka celotne pokrajine. Vlada je vsled tega odredila stroge ukrepe, da se jezero ne pokvari, zlasti pa je prepovedala vsak poskus izsuševanja jezera.

× Zaradi pomanjkanja prostora bomo nadaljevanje povesti »Za grudo« priobčili v prihodnji številki.

× Litijska sadjarska podružnica priredi s pomočjo okrajnega kmetijskega odbora v nedeljo 25. in na Petrovo 29. junija v litijski ljudski šoli češnjev semenj. Dobili boste lepe hruštavke iz Sv. Križa, Štange, Kresnic in Primskovega. Posebno skrbne gospodinje naj ne pozabijo nabaviti izbranega blaga za različne sadne shranke — konzerve.

■ Strahovita suša je zavlada v ameriških pokrajinah države New-Džersi. Več kot 35 let že ni bilo v teh krajih take suše. Že sedaj cenijo škodo na 8 milijonov dolarjev. Zetev bo popolnoma uničena.

■ Roosevelt v London. Ameriško časopisje napoveduje, da bo predsednik Združenih ameriških držav vrnil obisk angleški kr. dvojici in prišel jeseni v London.

# Doma in drugod

## Nj. Vel. kralj Peter II. in kraljica Marija na Jadranu

Pretekli teden sta se z avtomobili odpeljala skozi Bosno in Hercegovino Nj. Vel. kralj Peter II. in kraljica Marija.

Med potjo sta se ustavila v Sarajevu, Mostarju in drugih večjih krajih. Povsod ju je narod navdušen pozdravil. Mladi kralj je avtomobil sam šofiral.

Nastanila sta se v kraljevskem dvorcu v Miločerju ob Jadranu. Želje vsega naroda spremljajo mladega kralja, da bi se po uspešno končanih srednješolskih študijah duševno odpočil in se pripravil za težavni vladarski poklic.

## Interpelacija Dr. Stojadinovića

Že pred 14 dnevi napovedana interpelacija dr. Milana Stojadinovića, predsednika JRZ in njegovih prijateljev je bila pretekli teden vložena na predsedstvo narodne skupščine in senata. Interpelacija se tiče razgovorov, ki sta jih imela dr. Maček in Dragiša Cvetković ter doseženega sporazuma med njima.

Interpelacijo smatra časopisje JRZ, da je naperjena proti doseženemu sporazumu in je imela že za posledico sklep ožjega odbora kluba JRZ poslancev izključitev vseh podpisnikov zaradi nediscipline. Sporedno s čiščenjem stranke in odstranitvijo iz njenih odborov vseh prijateljev in privrženecv dr. Milana Stojadinovića, se hoče izločiti tudi iz poslanskega in senatorskega kluba JRZ vse Stojadinovićeve ljudi.

Stojadinovićeve interpelacija je dala povod časopisju JRZ, posebno »Slovenec« in uradnemu glasilu stranke »Samoupravic«, da je začela najostrejšo borbo zoper dr. Stojadinovića, ki mu očitajo, da nima nobene zaslombe v narodu, da je prav za prav izkoreninjenc in da ne sme predstavljati nobene ovire za politiko sporazumevanja.

Tudi »Hrvatski dnevnik« je močno napadel dr. Stojadinovića in pravi, da je njegova interpelacija naperjena proti sporazumu med Srbi in Hrvatji. »Hrvatski dnevnik« mu nadalje očita, da ni hotel ničesar slišati o takem sporazumu, ki bi temeljil na notranji preureditvi države, temveč je hotel rešiti hrvatsko vprašanje z razdelitvijo ministrstev.

## Izjava dr. Vl. Mačka

Glasilu Jug. nac. stranke v Sarajevu »Jugoslovenska pošta« objavlja izjavo dr. Vl. Mačka v zvezi s sporazumom in rešitvijo hrvatskega vprašanja. Pomembna izjava se glasi:

»Če tudi bi vidne in nevidne sile, ki so proti sporazumu, bile mnogo močnejše kakor so, do sporazuma mora priti, ker srbski narod ve, da pomeni zadovoljna Hrvatska isto kar močna Jugoslavija. Ako bi srbski narod odločal o sporazumu, bi bil ta sporazum sklenjen v 21 urah.«

»Hrvatski dnevnik« omenja v tej zvezi, da je izjava dr. Mačka prišla kot odgovor prav v času, ko se zbirajo razni elementi, da bi preprečili sporazum.

## Odpovedana Sokolska prireditelj

Ljubljanski Sokol je pripravljal za letošnje poletje jubilejni sokolski zlet, na katerem naj bi se dostojno proslavila 75letnica sokolskega pokreta na jugu. Sedaj javlja »slavnostni in zletni odbor«, da je v teku priprav naletel na razne ovire in zapreke, vsled katerih je moral kloniti in jubilejni zlet za letos odpovedati. Odbor sporoča, da leže vzroki odpovedi izven njega. Ljubljanski Sokol bo praznoval svojo 80letnico in na ta čas je preložil tudi jubilejni zlet,

## Staroradikali

Pretekli teden so se posvetovali v Beogradu člani staroradikalnega odbora pod vodstvom Ace Stanojevića. Na sestanku je bilo sklenjeno, da bo staroradikalna skupina ohranila popolno samostojnost tudi v bodoče. Ta sklep je bil potreben, ker se je zadnje čase govorilo, da se bodo staroradikali pridružili JRZ in prevzeli vodstvo od Stojadinovićeve prijateljev očiščeno stranko in izvedli poskus združitve vseh radikalov.

## Krščanski socialisti

so proslavili v nedeljo 11. t. m. v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani 45letnico svojega delovanja. Jubilejne proslave sta se udeležila tudi g. dr. A. Gosar in g. Jože Gostinčar, bivša ministra.

Predsednik Jug. strokovne zveze g. Srečko Zumer je rekel v svojem slavnostnem govoru med drugim tudi sledeče: »Naše gibanje tako dosledno spaja praktično življenjske potrebe z načeli Kristusovega nauka, da mora imeti že veliko mero zlobe ali nevednosti, kdor očita našemu gibanju, da ne ustreza delavskim ali krščanskim načelom...«

## Naše dobave iz Nemčije

Rezultat trgovskih pogajanj med Jugoslavijo in Nemčijo je povečan izvoz hrane iz Jugoslavije in bo znašal za okrog 1.800.000 din. Pretekli teden je odpotoval v Nemčijo železniški minister g. dr. Spaho, ki se bo dogovoril s predstavniki nemške vlade, kakšno blago bo Jugoslavija nabavila v zameno za izvoženo živino in pšenico in druge kmetijske pridelke, ki jih vsebuje medsebojni dogovor o povečanem izvozu v Nemčijo. Nemčija nam nudi predvsem lokomotive, vagoni, avtomobile, bicikle in druge industrijske izdelke.

Zaradi povečane vrednosti marke na 14 din 30 p za RM bomo morali izvoziti seveda mnogo več kmetijskih pridelkov, če hočemo kriti dogovorjeno vsoto izvoza.

## Letošnja žetev

Lanska žitna letina je bila izredno ugodna. Tudi za letos so bili doslej izgledi dobri in se tu in tam kljub slabemu vremenu še vedno obeta kolikor toliko dobra letina.

Seveda pa so poplave povzročile veliko škodo ne le v Sloveniji (o tem poročamo pose-

**SCHICHTOV RADION**  
*nere temeljito*

S kuhanjem perila v raztopini Schichtovega Radiona odpravite prav vso, tudi najtrdozratnejšo onesnago. Perilo bo zunaj in znotraj popolnoma čisto in snežnobelo.

**RADION BELINA!**



bej), ampak tudi na Hrvaškem, v Podravju in Posavju.

Spričo tega bo po uradnih podatkih in cenitvah letošnja žetev približno 20% slabša od lanske, vendar še vedno zadovoljiva. Koruze bo morda celo nekaj več kakor lani.

× Lastniki obveznic loterijske dvainpolodstotne državne rente za vojno škodo, ki svojih obveznic še niso zamenjali po pravilniku ministrstva za finance z dne 7. junija l. 1934., se opozarjajo, da poteče rok za njih zamenjavo 31. julija letos. Po tem roku izgube obveznic stare emisije vsako vrednost.

× po 5 din so srečke loterije rejcev malih živali. Dobitkov je 400 v vrednosti 80.000 din, med njimi 4 motorna kolesa, 15 koles, spalnica, kuhinja, harmonika, radioapar, gramofon, fotoapar, zaboj sladkorja, vreča moke, 1 voz drv, 1 tona premoga itd. itd. Dobitke si oglejte v izložbah, srečke kupite v trafikah, 2. julija pa vsi na žrebanje.



Slavni poljski pianist Paderewski se je vrnil iz Amerike v Evropo in bo preživel počitniški oddih na svojem posestvu na Poljskem — Vlačici (ladje), s katerimi skušajo dvigniti potopljene podmornice. Kakor znano, so se v zadnjem času zapored potopile tri podmornice: po ena ameriška, ena angleška in nazadnje ena francoska. Nesreče so vzbudile po vsem svetu razburjenje in tudi obilo različnih govoric.

# Kaj se godi po svetu

## Mednarodno ozračje

se v zadnjem času ni prav nič zjasnilo, ampak se napetost celo povečuje. Diplomatske borbe med skupinami držav ostro odmevajo v tisku, ki je le malokje več svoboden, kljub temu pa je vidna iz njega vsa sila, ki danes giblje, zdaj razdvaja, drugje spet druži svet.

## Zaradi Rusije

posebno žolčno napada nemški tisk Anglijo. Ker je angleška vlada sklenila ustanoviti posebno informacijsko in propagandno ministrstvo, ji očitajo Nemci, da bo ta ustanova nova centrala za veleizdajniško propagando proti Nemčiji. V teh ministrstvih bodo legla novih mednarodnih sporov.

Ostro tudi napada nemški tisk Anglijo zaradi njene garancije za varnost malih držav. V tem vidijo nemški listi samo nov način angleškega obkoljevanja Nemčije.

Zlasti pa zamerijo Nemci Angležem vojaško zvezo z Rusijo in bodo v odgovor skušali ustanoviti vojaško zvezo z Japonsko in s Španijo.

## Na Slovaškem

medtem Nemčija po angleških poročilih zbira velike množine svojih čet in z vso naglico gradi utrdbe.

Slovaška opozicija je zato razvila živahno propagando proti režimu dr. Tisa. Nemci naglašajo, da so za svoje ukrepe odgovorni po pogodbi o protektoratu, s katero so prevzeli jamstvo in odgovornost za varnost Slovaške.

Slovaški notranji minister dr. Tuka je pri nedavni vojaški paradi izjavil, da je sam Bog pomagal Slovakom, ko jim je dal za vodjo velikega nemškega Führerja Adolfa Hitlerja. Zaradi širjenja protirežimskih letakov je bilo aretiranih zadnje čase veliko število oseb, 26 vidnejših opozicionalcev pa so poslali v koncentracijsko taborišče v Iglavi. Opozicijsko gibanje hoče navezati čvrste prijateljske zveze s Poljsko, duša tega gibanja pa je menda bivši minister dr. Sidor.

## Italija

dela v soglasju in v sporazumu z Nemčijo. Značilno je zlasti dejstvo, da sedaj italijanski tisk Poljski odreka značaj in pravice velesile, medtem ko so se prav s te strani še pred primeroma kratkim časom zavzemali za Poljsko kot velesilo in celo za priznanje kolonij Poljski.

Po nekaterih poročilih bo v septembru italijanski kralj in cesar službeno obiskal Nemčijo, kjer bo Hitlerjev gost. Hkratu pride tedaj v Nemčijo na obisk tudi španski diktator general Franco.

## Na Balkanu

si prizadevajo utrditi in razširiti Balkansko zvezo. V Ankari so se vršili nedavno važni razgovori med prizadetimi državniki, ker je namreč Turčija prevzela posredovanje med Bolgarijo in Romunijo.

Kolikor je doslej znano, razgovori niso rodili željenega uspeha, ker je Romunija zavzela odklonilno stališče do bolgarskih zahtev.

## Na Daljnem vzhodu

si Japonci prizadevajo, da bi naglo in temeljito izkoristili evropske zmede. Japonci so pred tednom dni začeli izvajati blokado angleško-francoske koncesije v Tiencinu. Svoj korak utemeljujejo z izgovorom, da je postala ta koncesija zatočišče kitajskih teroristov.

V Angliji je ta korak seveda povzročil razumljivo nejevoljo in proteste. Angleško poslanstvo v Šanghaju je prejelo poleg tega obvestilo, da se pripravlja atentat na angleškega veleposlanika Clerka. Zaradi tega so seveda podvzeli obširne varnostne ukrepe.

Zaradi japonskih korakov grozi Anglija s protikrepi. Angleška vlada je sklenila, da bo v primeru nadaljevanja japonske blokade ukrenila tole:

1. Določila bo nove uvozne carine za japonsko blago, ki prihaja v angleške kolonije na Daljnem vzhodu, s čimer bo japonsko gospodarstvo silovito prizadeto. 2. Prepovedala bo japonskim ladjam promet z vsemi velikimi angleškimi pristanišči na Daljnem vzhodu. 3. Omejila bo uvoz japonskega blaga v Anglijo. 4. Povečala bo denarno in gospodarsko pomoč Kitajski.

Angleški vodilni listi naglašajo, da je Japonska v tiencinskem primeru napadalec.

Za položaj v Tiencinu se zanima zlasti tudi Amerika. Ameriško javno mnenje je močno nerazpoloženo proti Japonci.

Razpoloženje Japonske odseva najbolj vidno iz lista japonske armade v Kvantungu, ki označuje in pojasnjuje položaj takole: Ako postopanje Japonske v Tiencinu ne bi moglo spraviti k pameti Anglije, Francije in drugih sil, potem se bo izvedla blokada tudi vseh ostalih tujih naselbin na Kitajskem. Nepopustljivost

Anglije bo okrepila odločnost japonske vojske, da napravi konec zastarelim ustanovam na Kitajskem, kar bo brezpogojno dovedlo do tega, da bo Anglija izgubila ves svoj vpliv na Daljnem vzhodu. Japonska ne more trpeti, da bi njeno borbo za bodočnost ovirale tuje dežele, ki prispevajo k temu, da se vojna nadaljuje. Japonska ne bo utaknila meča v nožnico prej, preden se to vprašanje ne reši v smislu japonskih zahtev.

## Užaljeni Madžari

Budimpeštanski »Pester Lloyd«, v nemščini izhajajoče vladno glasilo, prinaša daljši članek o delovanju češke emigracije. Med drugim poroča:

»Bivši prezident dr. Beneš stopa danes popolnoma po stopinjah pokojnega Masaryka med svetovno vojno. Dr. Beneš ne agitira samo med Amerikanci, temveč vzdržuje zelo tesne zveze tudi s sovjetsko Rusijo. Kot predavatelj na ameriških univerzah izkorišča vsak trenutek za to, da hujska Američane proti Nemčiji in Madžarski. Pri tem ga podpira z vsemi silami mladi Masaryk, ki predava po Kaliforniji ter tendenciozno opisuje dogodke na Češkem in Slovaškem. V Parizu sedi Osusky, ki nosi še vedno naslov češkoslovaškega poslanika in izdaja posebne liste, v katerih hujska francosko javnost proti Nemčiji in Madžarski. Poslednje dni sta se priključila tem bivšim diplomatom še bivša češka generala Krejči in Prchala, ki sta že pričela organizirati nove češke legije na Poljskem.«



**Šivalni**  
**stroji**

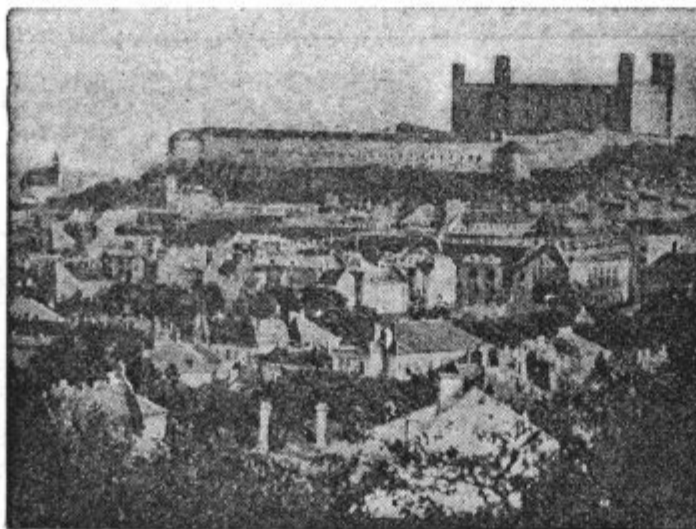
VERITAS

s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke — Rabljene stroje vzamemo v račun, isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

**Nova trgovina**

**Tyrševa cesta 36**

(nasproti Gospodarske zveze)



Levo: Spomenik viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, kakršnega so z velikimi slovesnostmi preteklo nedeljo odkrili v Trbovljah. Slavnosti so se udeležile poleg predstavnikov oblasti neštete množice ljube, v čigar srcu ostane spomin na pokojnega kralja-mučenika večno živ. — Na sredi: Pogled na del slovaškega glavnega mesta Bratislavo. Po angleških poročilih se v območju Slovaške pripravljajo važni mednarodni dogodki. — Desno: Šef francoskega generalnega štaba, general Gamelin, ogleduje na vojaškem vežbališču v Sandhurstu najnovejše tanke angleške moderne oborožene vojne sile.





# Kmetška mladina

## Vrhniko

Tukaj se kmetška mladina tudi živo giblje in udeležuje. Zadnjič je Društvo kmetških fantov in deklet igralo v Sokolskem domu, ki je bil nabit poln gledalcev. Društvo je doseglo vsestranski uspeh.

V zadnjih dneh smo imeli 2 debatna večera, pripravljamo pa se tudi za tekmo koscev.

Okrožje kmetških fantov in deklet Ljubljana pripravlja izlet na Vrhniko. Sporočamo vsem tovarišem in tovarišicam, da jih bomo prav iskreno sprejeli. Tudi Društvo kmetških fantov in deklet iz Grahovega bo prišlo k nam. Mi korakamo krepko naprej.

## Novo mesto

Okrožje kmetških fantov in deklet v Novem mestu je imelo svoj redni občni zbor v nedeljo dne 18. junija. O delovnem načrtu, ki ga je občni zbor sprejel, bomo še poročali.

## Duplje

Šmarnogorski okraj kmetških fantov in deklet priredi v Dupljah tekmo žanjic dne 23. julija 1939. Ze sedaj opozarjamo vse znance in prijatelje mladega roda, da počasti kmetško delo in se polnoštevilno udeleži naše prireditve.

## Sv. Jakob v Slov. goricah

V nedeljo dne 11. junija je naše Društvo kmetških fantov in deklet z velikim uspehom igralo »Vdovo Rošlinko«. Igralci in gledalci so bili z uspehom zelo zadovoljni. Kmetška mladina tudi drugod deluje in izobrazuje samega sebe, da si bo nekoč naš narod vendar postavil boljše življenje pod soncem. V kratkem se zopet oglasimo!

## Vače

Tekma koscev bo na Vačah na praznik dne 29. junija 1939. Začetek tekme je ob pol 3. uri popoldne na travniku tov. Kristana. Društvo kmetških fantov in deklet se pridno pripravlja, da praznik kmetškega dela proslavi čim bolj dostojno, kajti dolžnost naša je, da izkažemo trdim žuljem vse spoštovanje.

Prosimo vse prijatelje kmetške mladine, da nas ta dan obiščejo in počastijo najlepši praznik našega mladega narodnega pokreta!

## Murska Sobota

Ob priliki Prekmurskega tedna priredi Okrožje kmetških fantov in deklet v Murski Soboti v nedeljo dne 25. junija 1939. veliko predavanje za vso kmetško mladino. Tema predavanja je: Naloga kmetško-mladinskega pokreta v bližnji bodočnosti. Tovariši in tovarišice! Nobeđen ne sme manjkati!

## Dobrunje

Na občnem zboru Društva kmetških fantov in deklet v Dobrunjah je bil izvoljen nov odbor in sprejet minimalni načrt za bodoče delo. Zastopnik Zveze, tov. Vinko Kristan, nam je poročal o nalogah, ki nas čakajo, okrožje pa je zastopal predsednik okrožja tov. Ivan Dovč.

Skušali bomo po njunih nasvetih krepko dvigniti zeleni prapor za zmago kmetško-mladinskega pokreta.

## Sv. Jurij ob Ščavnici

Otvoritev kmetškega doma »Matija Gubeč« pri Sv. Juriju ob Ščavnici priredi Društvo kmetških fantov in deklet v nedeljo dne 30. julija 1939. O vsem bomo še podrobno poročali. Vstani narod in pozdravi svoj dom, ki so ga postavile žuljave roke!

## Muhaber

V nedeljo dne 9. julija 1939. priredi Društvo kmetških fantov in deklet v Muhaberu tekmo žanjic s sledečim sporedom: 1. ob 2. uri popoldne zbirališče žanjic, kolesarjev, konjenikov, okrašenih voz in drugih skupin pri g. Francu Kastelicu v Bršljinu; 2. ob 3. uri popoldne odhod povorke na tekmovalni prostor; 3. ob pol 4. uri kmetško-mladinsko zborovanje; 5. tekma žanjic za prvenstvo okolič. Po zaključku tekme se bo zapela pesem »Hej Slovani«, ki jo bo spremljala godba.

Pozivamo vse znance in vse tiste, ki jim je blagor kmetško-mladinskega pokreta pri sreju, da se našega velikega praznika polnoštevilno udeležijo.

## Grahovo

Ze dlje časa se pripravljamo za kmetško-mladinsko manifestacijo, tekmo koscev, ki jo bo priredilo Društvo kmetških fantov in deklet v nedeljo dne 25. junija na Bločicah. Začetek tekme je ob pol 2. uri z odhodom povorke na tekmovalni prostor. Nato se bo vršilo kmetško-mladinsko zborovanje, tekma in zaključek z nagradami. Vsa mladina, ves narod pridi na manifestacijo novega roda!

## Šmartno ob Dreti

Dne 2. julija 1939. namerava prirediti Društvo kmetških fantov in deklet v Šmartnem ob Dreti tekmo koscev, da na ta način proslavimo trdo kmetško delo in mu izkažemo tisto spoštovanje, ki mu gre. Uro in spored bomo še pravčasno objavili.

## Skoke

Društvo kmetških fantov in deklet v Skokah je priredilo v nedeljo dne 11. junija krasen praznik kmetškega dela, tekmo koscev, ki je pokazala, kako kmetška mladina pojmuje svoje poslanstvo za prepored vsega naroda.

Ob pol 4. uri je krenila povorka z društvenim praporom in državno ter zelenimi zastavami na čelu; sledile so skupine koscev, grabljic, malih koscev in prav mičnih ter brhkkih malih grabljic nato pa ostalo ljudstvo. Ob navdušeni pesmi je prispelo združeno ljudstvo vasi, kjer se je vršilo kmetško-mladinsko zborovanje. Predsednik društva tov. Ajdič Ivan je otvoril zborovanje, pozdravil zastopnika Zveze in podal besedo tov. Ivanu Nemcu, ki je v pomembnih besedah orisal naloge mladega in mogočnega kmetško-mladinskega pokreta. Za tov. Nemcem je spregovoril v izbranih besedah tov. France Gerželj in pozval vse prisotne, naj ohranijo sloves svojih prednikov, naj se hrabro postavijo v vrste borecev za novo in boljše življenje. Tekma se je končala v splošno zadovoljstvo.

## Sv. Jurij pri Celju

V nedeljo dne 4. junija smo imeli pri nas sestanek, da se pogovorimo o vsem nadaljnjem delovanju za prepored naše vasi. Društvo kmetških fantov in deklet je osvežilo svoje vrste in hoče neumorno delati naprej po svetih idealih, ki jih mora imeti v sebi vsak kmetški fant in vsako dekle. Izvršili smo tudi vpis novih članov in se zmenili za redni občni zbor ter kmetško-mladinsko manifestacijo.

## Gorenji Petrovci

Občni zbor Društva kmetških fantov in deklet v Gornjih Petrovcih se je vršil 30. aprila 1939. V odbor so bili izvoljeni: Franjo Belec,



Rajši več kakor premalo!

Zaradi varčevanja sigurno niste dali napraviti prekratke obleke. Prav tako bi bilo pogrešno, če bi pri kuhanju bele kave vzeli manjšo mero »Pravega Francka«. Ta kvalitetni dodatek daje kavi fin okus in lepo barvo. Zato vzemite vedno dobro mero »Pravega Francka«, rajši več, kakor premalo!

**Franck**  
KAVNI PRIDATEK

Stefan Smodiš, Ernest Balek, Zoltan Pondelek, Aleksander Luen, Ivan Kerčmar. V nadzorni odbor sta bila izvoljena Franc Bagar in Jidika Perš.

Dne 2. julija priredimo tekmo žanjcev in pozivamo vse okoliške vasi, da se našega mladinskega praznika udeležijo. Spoštujemo praznik kmetškega dela!

## Sv. Planina

Društvo kmetških fantov in deklet Sv. Planina priredi članski izlet na Mrzlico v nedeljo dne 25. junija. Zbirališče in odhod je ob 5. uri zjutraj iz Planinske vasi. Tovariši in tovarišice! Privoščite si pošteno razvedrilo!

## Sv. Jurij ob juž. žel.

Redni občni zbor Društva kmetških fantov in deklet v Sv. Juriju ob juž. žel. se vrši 29. junija 1939. ob 3. uri popoldne v posebni sobi gostilne A. Leskovšek v trgu. Na občni zbor so poleg članstva vabljeni tudi zastopniki Zveze, celj. okrožja in sosednjih tov. društev. Kdor je član in kmetški pokretaš, ne bo izostal. — S kmetškim pozdravom — na svidenje!

Odbor.

# Dopisi

## Beričevo

Pretekli teden je prispela v naše kraje komisija, sestavljena iz kmetijskih strokovnjakov sreskega načelstva. Prišli so z namenom, da pripravijo ljudi na dobro vnovčenje letošnje lepo obetajoče sadne letine. Hoteli so si ogledati razne sadonosnike, sušilnice in druge naprave za predelavo sadja. Občina je imela dolžnost, da skliče ljudi na sestanek, na katerem bi strokovnjaki predavali o vnovčenju sadja, predelavo sadja v brezalkoholne pijače itd.

Zupana ni bilo, ne ljudi in tudi sušilnic jim niso pokazali. Komisija se je brezuspešno vrnila v Ljubljano. Mi moramo grajati, da občina ni poskrbela za komisijo vse, kakor je bilo v načrtu. Imamo dve dobri sušilnici, ki sta sicer last naših naprednih kmetov. No, to bi ne smela biti ovira, da se jih ne pokaže kmetijskim strokovnjakom, ki so tukaj za vse kmete brez razlike.

Zadnjič smo poročali o tragični smrti Jerneja Grada. V poročilu je nastala tiskovna pomota. Grad je bil star 60 let in ne 10.

**Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zaslužka, »Kmetški list«!**

## Iz naših krajev

× **Nova radio postaja v Ljubljani.** Ministrski sklep je odobril pogodbo med Prosvetno zvezo v Ljubljani in poštanim ministrstvom o izkoriščanju ljubljanske radio postaje. Pogodba bo trajala 15 let. Prosvetna zveza mora zgraditi v 20 mesecih na svoj račun novo 20kilovatno radio postajo. Staro radio postajo bo prevzela država.

× **Obeta se slaba letina.** Vsled neprestanega deževja in hudih poplav računajo, da bo letošnja žetev za 20% slabša od lanske. Verjetno pa je, da bo ta odstotek še večji.

× **Pocenitev sladkorja.** Finančni minister je napovedal, da bo znižal trošarino na sladkor za 250 din. Z znižanjem dobička sladkornih tovarn naj bi celotno znižanje znašalo 3 dinarje. Od te vsote naj dobe pridelovalci sladkorne pese en dinar, dva dinarja pa naj gresta v dobro potrošnikov. To se pravi, da bo jeseni sladkor za dva dinarja cenejši. Vsled povečanja cene se bo površina posejane sladkorne pese zelo povečala, ker se bo kmetom trud in delo izplačalo. Prihodnje leto se nam obeta torej dovoljna produkcija sladkorja doma za kritje naših potreb.

× **Bliža se zopet gospodarska stiska.** Finančni minister je odredil, naj vse državne in samoupravne oblasti trošijo iz letošnjih proračunov le najpotrebnejše postavke. Uvede naj se povsod varčevanje, ker se državni in tudi samoupravni dohodki krčijo. Gospodarska konjunktura se bliža koncu in pričakovati je zopet nastop gospodarske stiske.

× **Novo tovarno cementa** bo zgradil v Krčedinu (Srem) tovarnar Bata. Nakupil je že zemljišče in trgovinski minister mu je podelil koncesijo.

× **Vlom.** Na Babnem vrhu pri Preddvoru je bilo vlomljeno v hišo posestnice Mine Lombardjeve. Vlomilec je odnesel okrog 14.000 din denarja, tri hranilne knjižice in dve srebrni uri.

× **Umor.** V Zakutu pri Brežicah je bila na zverinski način umorjena prežitkarica Marija Lapuhova. Umora je bil osumljen posestnik Cirnski Franc iz vasi Sela pri Dobovi, ki so ga orožniki aretirali in oddali v sodne zapore.

× **Sokolsko planinsko kočjo** nameravajo zgraditi mariborski Sokoli na Pohorju. Z zidanjem bodo takoj pričeli.

× **Knjiga o zdravilnih rastlinah iz l. 1590.** V neki knjigi o zdravilnih rastlinah iz leta 1590. čitamo naslednje: »Uživanje potrošnika (divja cikorijska), kuhanega z ječmenovim sladom, prija onim, ki čutijo kdaj bolečine v želodcu.« Pijača iz cikorijske je bila torej že v srednjem veku znana po zdravilnosti. Ko so z Vzhoda prenesli v Evropo zrnato kavo, je postala cikorijska v podobi dobre bele kave s Praviim Francem sestavni del naše vsakdanje hrane.

× **Iz boljših krogov.** V Ljubljani je bila aretirana neka gospa, žena uglednega uradnika, ki je izvajala pod raznimi pretevezami denar od uglednih dam, kuharic in služkinj. Ves denar, ki si ga je na ta način izposojevala in ki znaša okrog 500.000 din, je potrošila za srečkanje in stave.

× **Nesreča.** V Medlogu pri Celju se je zopet zgodila železniška nesreča. Vlak se je zaletel v koleselj, na katerem sta se peljala posestnik Jože Golavšek iz Šeš od Sv. Pavla pri Preboldu in 41letni tekstilni delavec Kuder Franc. Oba sta bila ranjena. Kuder je dobil smrtne rane. Prepeljali so ju v celjsko bolnišnico. Na železniškem prelazu se je zgodila že pred leti strašna nesreča, ki je zahtevala 13 človeških življenj. Tedaj se je zaletel vlak v osebni avtobus.

× **Sosed ustrelil soseda.** V Trsteniku pri Ivanjkovcih je posestnik Franc Škorjanec s puško ustrelil soseda Matijo Vajdo, ki je prišel na Škorjančevo dvorišče. Vajda je bil takoj mrtev. Zapustil je vdovo in pet nepreskrbljenih otrok. Orožniki so Škorjanca aretirali.

× **Letošnja glavna skupščina Ciril-Methodove družbe** se bo vršila 2. julija v Ljutomeru. Na predvečer bo zaupno zborovanje.

× **Palestinska ribiška zadruga** je povabila šest jugoslovanskih ribičev za inštruktorje. Naši ribiči so vzeli s seboj vse priprave za praktičen ribiški pouk.

× **Na Ohridskem jezeru** so zgradili novo električno centralo, ki bo dobavljala tok ne samo mestu Ohridu, temveč tudi Strugi in Resanu.

### PRODAM

dobro obranjen brus za kosilnico „Dering“

Val. Babnik, Zg. Šiška  
Vodnikova cesta štev. 123

Iv. Nemeč:

## MOLK

Ob štirih je Mica vstala, prižgala petrolejko in pogledala po možu, ki je dokaj mirno dihal in z odprtimi ustmi hrkal, kakor da bi imel pokvarjeno pero v grlu. Odeja je visela na tla, desna noga pa se mu je stegnila daleč čez posteljni rob. Mica je narahlo popravila odejo, vzela luč in odšla v kuhinjo.

Iz kotla je štrlel krompir, prav za prav ostanki, ki jih je včeraj nabirala v kleti, ko se je možu dogodila nesreča.

V par dneh mora biti ves krompir kuhan, sicer bo gniloba storila svoje, je šinilo Mici skozi glavo; vzela je leščerbo, prižgala snopič suhega vejevja in prižgala.

Pod oknom so začeli žgoleti kraljiči in senice, iz hleva pa se je oglasila tudi liska. Mica je hitro vzela lonce in hitela v hlev.

Jož, za pet krvavih, tele se je spustilo.

Mladi teliček je vesel skakal po hlevu, kakor da bi tekmoval od zadnjega do prednjega konca hleva.

Mica je poizkusila vime:

Niti kaplje!

O, ti nesrečno tele. Oh, kadar se pri hiši zavrti, potem je vse narobe, je trlo Mico po glavi, teleče vrvi pa ni mogla najti. Obrnila je vsak list stelje, prebrskala poteptan kravjak, vrvi pa ni bilo. Spomnila se je, da še mora biti košček vrvi v kolarnici. Skočila je čez prag in se komaj oprijela za kljuko, da ni telebnila.

Presneta reč, saj me več noge ne nosijo. Nesrečno tele.

V kolarnici pa tudi ni bilo vrvi. V spodnjem predalu omare je našla pasjo verigo, kateri je morala dodati še košček žice, da je lažje telička privezala.

Z velikim trudom je mladega bikca spravila k jaslim, ki so bila tudi s kravjekom umazane, celo Liska je imela na vratu posušen kravjak.

Kaj, tudi ti nimaš nič! — ti preklicana žival in možje, ki ne vedo, da takšen teliček rabi močno vrv.

Poizkusila je vime pri Šeki in Lavri in komaj dobrega pol litra stisnila pri obeh.

Koliko se človek trudi, ti presneto tele. Le glej me, mrcina prismuknjena!

Meeee!... meee...

Zdaj pa se še dere, mrcina!

Ko je počedila blato in prinesla stelje, je nanosila v jasli včerajšnjo deteljo, ki jo je sinoči polila z vodo. Porinila je najprej roko v kup, da zopet ne bo nove nesreče. Detelja je bila pravilno hladna. Tudi na konje ni pozabila.

V kuhinji je svinjski krompir med tem že pričel vreti. Mica je morala celo vode priliti. Pod kotel je vrgla še dve poleni, precedila tisto malo mleka in pristavila lonce v peč.

Ura je šest. Kako dolgo bo neki mož danes spal; tudi Joža moram poklicati, ker ni več soli. Naj steče malo, saj je mlad.

Hitree je med tem tiho prilezel iz sobe, nič

× Soma, ki je tehtal 45 kg, je ujel kmet Branko Djerić, ko je popravljaj jez na Savi pri Bosanskem Brodu.

× **Novi poslaniki na našem dvoru.** Nj. Vis. knez namestnik je sprejel pretekli teden novo imenovane poslanike Belgije, Brazilije in Norveške.

× **Sokol v Trbovljah** je v nedeljo proslavil 30letnico svojega obstoja. Ob tej priliki so odkrili v Trbovljah krasen spomenik blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju.

× **Uspehi dalmatinskih ribičev.** Meseca maja so nalovili dalmatinski ribiči 650.000 kg rib. Med njimi je največ sardele. Za ribolov je bilo vreme zelo neugodno in uspeh ribičev ni bil tak, kakršnega so vsled velikih množin rib ribiči pričakovali. Sardele so prodajali tovarnam po 175 do 3 din.

× **Naše ladjedelnice** odpuščajo delavstvo. Zaradi pomanjkanja naročil so jugoslovanske ladjedelnice v zadnjem času odpustile okrog 700 delavcev. Vzrok pomanjkanja naročil v naših ladjedelnicah so nabave izgotovljenih ladij v inozemstvu, zlasti v Nemčiji, da s temi naročili izravnamo naše terjatve za izvoženo hrano.

× **Zlet bolgarskih Junakov** se bo vršil dne 12. julija t. l. v Sofiji. Tega zleta se udeleži tudi 6000 jugoslovanskih Sokolov.

× **Službe za banovinske cestarje** so razpisane in sicer: Pri okrajnem cestnem odboru v Dravogradu dve, pri okrajnem cestnem odboru v Ptujju ena, pri okrajnem cestnem odboru v Murski Soboti dve in pri okrajnem cestnem odboru v Radovljici pa ena. Prosilci ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Lastno-ročno pisane in kolkovane prošnje s potrebnimi prilogami je treba vložiti do 10. junija pri omenjenih cestnih odborih.

## Iz tujine

■ **Blazna mati** zažgala svojo hčer. V neki francoski vasi sta živeli duševno bolni ženski, mati in hči. Blazna mati je prišla te dni javit orožnikom, da je njena hči živa zgorela. Orožništvo je ugotovilo, da je mati svojo hčer zvezala in jo zaprla v sobi, kjer je bil prižgan ogenj v peči. Orožništvo je našlo na pol zoglenelo truplo ženske.

ni rekel Mici, niti pogledal je ni. Odmahal je v konjski hlev.

Joža! — vstani Joža, soli nimam. voda za žgance pa že vre.

Saj sem včeraj prinesel soli, na polici je. Vidiš ga, pa nič ne pove! Saj ne morem vsega v glavi imeti, preklicana sol! —

Miza je potegnila lonce iz peči, nasula koruzne moke in zopet pristavila. V ponvici se je pražila zaseka, kisla juha pa je seveda šla čez.

Presneta čorba; najboljša je šlo, Franc bo pa zopet klel!

Morala je pridejati se dve žlici masti, ker bi sicer juha res klavarno izgledala. V ponvico je pridejala žlica ocvrte masti in malo kropa; koruzni žganci namreč veliko masti popijejo, zato jih Mica ni rada kuhala. Izbire sicer ni bilo velike in tako za zjutraj — nič ni boljsega kot koruzni žganci in kisla juha.

Kakšne žgance kuhaš, mama?

Koruzne!

Zakaj? — zakaj nočeš ajdovih, koruznih nimam rad, se je cmerikavo kremžil Joža in molel materi pest za svež grizljaj koruznjaka.

No, Čila, se je začulo od zunaj.

Beži, Joža! — pokliči očeta; reci, da so žganci že na mizi. —

Iv. Nemeč:

»He, ho! Zakaj nisi prej povedal!«

»Ho, hoj, Čila! Prinesi kobilam malo sena!«  
Joža je stopil po seno.

»Ni ga, oče! Ali naj prinesem suhe detelje?«

»Prinesi!«

■ **Oboroževanje.** Nemčija je tekom letošnjega leta izdala za oboroževanje toliko, da bi lahko za ta denar kupila vsaki nemški družini krasen avtomobil. Francija je v dobrem letu potrošila za vojne svrhe toliko, da bi mogla vsakemu svojemu novorojenemu državljanu podariti v zibelko 110.000 dinarjev. Še večje izdatke pa so porabile za vojne namene Anglija, Amerika, Rusija in Japonska.

■ **Tretja podmornica potopljena.** V Indijskem morju se je pretekli teden potopila francoska podmornica Feniks. Najprej se je potopila ameriška podmornica Squalis, iz katere so rešili skoro polovico posadke s pomočjo potapljaškega zvona. Za tem se je potopila angleška podmornica Thetis, iz katere so se rešili le štirje mornarji. Iz potopljene francoske podmornice se ni rešil nihče. V njej je našlo smrt okrog 60 mož posadke.

■ **Beg Beneševga brata.** Iz Češkomoravskega protektorata je pobegnil na Poljsko tudi brat bivšega predsednika češkoslovaške republike Beneša. Beg se mu je posrečil le na ta način, da je potoval čez državno mejo v plombranem tovornem vagonu. Spremljala sta ga dva češka višja oficirja.

■ **Bivši albanski kralj Zogu** se je poslovil od predsednika turške republike Inenija in se mu zahvalil za gostoljubnost. Kralj Zogu je odpotoval iz Turčije na Francosko.

■ **Finska** je edina država, ki odplačuje Ameriki vojne dolgove. Te dni je zopet nakazala zapadli obrok.

■ **Španski fašisti**, ki so spremili v Italijo vračajoče se italijanske prostovoljce, so bili v Rimu sprejeti od papeža.

■ **Merilea Weidmanna**, ki je bil obsojen na smrt zaradi šestih umorov v Parizu, so usmrtili, njegovega sokrivca Milliona pa je predsednik republike pomilostil.

■ **Najglobokejše morje** so strokovnjaki za proučevanje morskega dna ugotovili pri Filipinskih otokih, ki znaša 10.793 m.

■ **Menjati morajo poklice.** Vsled razpusta češkoslovaške vojske je ostalo brez kruha in dela tisoče njenih oficirjev. Podporna zveza čeških oficirjev je bila prisiljena ustanoviti kratkoročne učne tečaje, na katerih se slušatelji uče za razne uradniške poklice.

Hitrec in Joža sta nato sedla k veliki skledi koruznih žgancev. Mica pa je rezala kruh in ga prelila s kisló juho, da ne bo prevročá. Oče in sin sta z velikim tekom praznila posodo.

>Pridi, mama! Skleda bo skoraj prazna.<

>Kar izprazniša, če vama tekne, jaz imam še v loncu!<

Hitrec in Joža sta res kar polizala skledo, nato pa sta se spravila na juho, ki jo je med tem Mica postavila na mizo.

Razen Jože ni bilo slišati glasu; Hitrec je tu in tam samo obrnil oči, Mica pa je pospravljala v kuhinji in mimogrede nabodla kakšen kos žgancev. V velikem loncu je imela pripravljeno smetano za sirovo maslo, ki ga je Rjavčeva Neža kupovala in spravljala v mesto. Danes bi imela Neža priti, zato je Mica hitela z delom. Juhe ni utegnila niti pojesti, ker je morala paziti na krop v peči in cediti sir. Po mladi detelji je bilo mleko zelo kvarno in prazno, skoraj sama sirotka, da je bila Mica kar jezna na sir. V nedeljo je hotela na vsak način napraviti štruklje. Franc jih je zelo rad jedel, pri tej klavrní molži pa ni imela mnogo upa, da bi se gostili s pečnimi štruklji.

Hitrec in Joža sta pospravila tudi dobršen del juhe, polizala žlice in šla. Hitrec je pognal mrhe, Joža pa se je lotil gnoja.

>Le glej, da nakoplješ, ko pridem nazaj!<

>Če bom mogel!<

>No, no, takšen kalin bo pa že kos...<

>Franc! Ali misliš danes tudi sejati?<

>No, mrhe..., čila!...<

(Dalje.)

## Nasveti za hišo in dom

Sklenili smo, da bomo od časa do časa v našem listu objavljali tudi zdravstvene nasvete, posebno take, ki nam pridejo prav pri različnih poškodbah, nezgodah, nesrečah itd. Pisali pa bomo tudi o tem, kako naj se obvarujemo pred raznimi boleznimi, kako jih spoznavamo, preprečimo njihov nadaljnji razvoj in kako naj jih zdravimo. Pričeli bomo seveda z manj težavnimi nasveti. V današnji številki hočemo spregovoriti najprej o ranah.

**Kaj je rana?** Rana je vsaka krvava poškodba, ki se zelo rada ognuji. Pri vsaki rani moramo najprej ustaviti krvavitev in preprečiti dohod bakterij v rano in kri. Bakterije so neskončno majhne stvarce, ki povzročajo gnojenje in radi tega kaj pogosto zastrupljenje krvi, česar posledica je največkrat smrt. Da preprečimo bakterijam dohod v rano in kri, moramo rano obvezati s popolnoma čisto in razkuženo obvezo. Seveda mora imeti tudi obvezovalec razkužene in popol-



Molotov  
ruski komisar za zunanje zadeve

× **Strela udarila v čredo ovac.** Med zadnjo nevihto, ki je divjala nad Slavonijo, je zunaj na planem blizu vasi Petrovec pasel svojo čredo pastir Pavle Havk. Pastir je naglo zgnal čredo pod bližnje drevo. Kmalu nato pa je v tisto drevo udarila strela, ki je ubila štirinajst jagnjet ter štiri ovce.

× **Na Sv. Ahacu** pri Turjaku bo tradicionalno cerkveno žegnanje v nedeljo dne 25. junija.

× **Otrok utonil v luži.** Pred nekaj dnevi je utonila v luži poleg hiše hčerka posestnika Jožeta Škofa v Tomažji vasi pri Škocjanu. Vsa prizadevanja, da bi jo spravili nazaj k življenju, so bila zaman. Starši, pazite na otroke zlasti sedaj, ko povsod vode naraščajo!



Pomagaj svojemu otroku,  
da ohrani kolikor mo-  
goče dolgo prve zobe!

SARGOV

**KALODONT**

PROTI ZOBNEMU KAMNU

noma čiste roke, ki jih mora najprej dobro umiti z milom, potem pa splakniti s kako razkuževalno tekočino: z vodo, v katero smo dali nekaj kavnih žlic lizola, ali pa s čistim špiritom. Blago, s katerim obvežemo rano, razkužimo najenostavneje v vodni pari, ki povzroči, da že pri 100° C vsled prevelike vročine bakterije pomro. Če je rana majhna, jo lahko pomažemo z **jedno tinkturo**, če je pa večja, jo namažemo le ob njenih robovih, potem pa položimo nanjo **razkuženo tančico**, nato pa kos vate ter vse skupaj povijemo s čistim, za to primernim povojem, kar si preskrbimo v lekarni. Še nekaj nasvetov! — Rane se ne dotikaj niti s prstom niti s kom drugim! Ne žpiraj, niti ne umivaj je z vodo ali kakimi razkuževalnimi sredstvi! Pusti obvezano rano pri miru! Če je rana povzročena radi zarjavelega žeblja, jo samo obmaži z **jedno tinkturo!** Ne devaj na rano raznih obkladkov (to se rabi le pri podplutbah in podkožnih krvavitvah) pa tudi ne pajčevine in raznih živalskih odpadkov, ki lahko povzročijo zastrupljenje krvi! Če izplaknemo iz rane apno, ga ne smemo izplakovati z vodo,



Zapustil nas je naš ljubi soprog, oče, ded in  
tast, gospod

**Pravdoslav Rebek**

višji veterinarski svetnik v pokoju

dne 18. junija t. l.

Pogreb dragega pokojnika je bil v torek,  
dne 20. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti,  
Večna pot 37, na pokopališče na Viču.

Ljubljana dne 19. junija 1939.

Globoko žalujoči:

žena, otroci in ostalo sorodstvo

ampak z oljem! Na rano samo nikoli ne devaj raznih obližev! Če je rana količkaj umazana, naj ranjenec mirno leže, ti pa pokličí zdravnika, ker je nevarnost zastrupitve krvi ali bolezni, imenovane tetanus, ki konča navadno s smrtjo in še to v največjih mukah.

Prihodnjí bomo spregovorili o tem, kako zaustavljamo razne krvavitve in še o čem drugem. Na svidenje!

## Sejmi

26. junija: v St. Janžu na Dolenjskem, Središču.  
 27. junija: v Smartnem pri Litiji, Metliki, Račevah pri Zidanem mostu, Mariboru, Dol. Lendavi.  
 29. junija: v Turnišču.  
 30. junija: Mali gori pri Kočevju, Mirni peči, Mozelju, Rakeku, Zagorju ob Savi, Gor. Radgoni.  
 1. julija: Brežicah, Celju, Trbovljah, Jurkloštru, Podčetrtku, Križevci, okr. Murska Sobota.

## Važnejša radio predavanja

od 25. junija do 2. julija

Nedelja dne 25. junija: 17.00: Podedovanje spola pri živalih. 19.40: Čuvanje narodnih običajev.

Ponedeljek dne 26. junija: 18.00: Moderno zdravljenje duševno bolnih. 18.40: Glavni momenti v zgodovini prekmurskih Slovencev. 19.40: Slovensko kresovanje.

Torek dne 27. junija: 18.40: Pomen narodne svobode in blagostanja.

Sreda dne 28. junija: 18.00: Spoznavaj domačo zemljo. 18.40: 550 let Kosovske bitke. 19.40: Vidovdan.

Četrtek dne 29. junija: 17.00: Vnovčevalne zadruga — izboljšanje poljedelstva. 18.00: Zenska ura: Prvo sadje. 18.40: Prodajanje je umetnost. 19.30: Pomen kongresa za gasilsko vodstvo.

Sobota 1. julija: 18.40: Stari slovenski ljudski plesi. 20.00: O zunanji politiki.

## Zastoni ne gre!

V današnje številko »Kmetkega listca« smo priložili položnice nekaterim zamudnikom s prošnjo, da poravnajo čimprej svojo naročnino za tekoče leto, ki znaša 30 dinarjev. Zavedajte se naročniki, da zastoni ne gre!

„Kmetki list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, polletno 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter, št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.



**Selili se bomo!**

Vse manufakturno blago prodajamo po izredno nizkih cenah. Le v Vašo korist bo, če nas čimprej obiščete!

MANUFAKTURNA TRGOVINA DOBRIH KVALITET

# A. ŽLENDER

LJUBLJANA, Mestni trg št. 22



## LANZ

kosilni stroj

## LANZ

obračevalec za seno

so stroji, ki jih kmetovalec potrebuje

Na zalogi jih ima stalno

### KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

NOVI TRG ŠT. 3

# TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

## TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregoričeva ul. 23  
TELEFON ŠTEV. 25-52

# EKONOM

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7  
(v lastni hiši) Telefon Interurban 25-06

Dobavija vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zдроб, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zдроб, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Štarna zaloga vseh umetnih gnojil (rud, superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarni »Ilovac«, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

## Kmetki hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**  
 Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzjavlj: Kmetkidom  
 Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-  
ročna posojila

Izvršuje  
ostale denarne posle

**Zaupajte denar domačemu zavodu!**

**NOVE VLOGE**  
vsak čas razpoložljive obrestuje  
**po 4%**  
vloge proti odpovedi — 5%  
Za vse vloge nudi popolno varnost  
Otvorja tekoče račune